

concerto
BUDAPEST

RACHMANINOV
CSAJKOVSZKIJ

Pletnyov / Keller

2024. november 23.

szombat 19.30

Zeneakadémia

RACHMANINOV:

Vocalise, op. 34, No. 14

Lentamente

RACHMANINOV:

2. [c-moll] zongoraverseny op. 18

1. *Moderato*
2. *Adagio sostenuto*
3. *Allegro scherzando*

- szünet -

CSAJKOVSZKIJ:

6. (h-moll, „Patetikus”) szimfónia, op. 74

1. *Adagio*
2. *Allegro con grazia*
3. *Allegro molto vivace*
4. *Adagio lamentoso affrettando*

Mihail Pletnyov zongora

Concerto Budapest

Vezényel: **Keller András**

CONCERTO BUDAPEST SZIMFONIKUS ZENEKAR – zene szenvedéllyel

A Concerto Budapest szimfonikus zenekar Magyarország egyik vezető nagyzenekara. Egyéni hangzásával, nagy ívű műsorszerkesztésével különleges és meghatározó szereplője a magyar és nemzetközi zenei életnek. Széles repertoárja a jól ismert klasszikusoktól napjaink kortárs darabjaiig terjed. Progresszív karaktere elementáris erővel nyilvánul meg zenészei játékában, előadásukat a zene szenvedélyes szeretetével teszik feledhetetlenné a közönség számára is.

A zenekar egyike Magyarországnak legrégebbi együtteseinek, a több mint százéves múltat magáénak tudható Concerto Budapest elődje 1907-ben alakult meg. Zeneigazgatója és vezető karmestere a 2007-es centenárium óta Keller András világhírű hegedűművész-professzor, a Keller Quartet alapítója.

A Concerto Budapest Keller András személyében és vezetésével a magyar kamarazenélés legnemesebb tradícióit viszi tovább, melyeket Bartók Bélától és Weiner Leótól Végh Sándoron és Rados Ferencen át Kurtág Györgyig ívelő folytonosság és zenei szellemiség fémjelez.

A zenekar állandó vendégei olyan elismert magyar zenészek, mint Takács-Nagy Gábor, Ránki Dezső, Várjon Dénes, Kelemen Barnabás, Baráti Kristóf, Fenyő László, Szűcs Máté, Berecz Mihály és Perényi Miklós, visszatérő nemzetközi vendégművészei között tartozik Gidon Kremer, Heinz Holliger, Isabelle Faust, Khatia Buniatishvili, Lucas Debargue, Mihail Pletnyov és Jevgenyij Koroljov.

A Concerto Budapest tiszteletbeli elnöke Kurtág György, a kortárs zene élő legendája.

Sergey RACHMANINOV

Vocalise, op. 34, no. 14

- 1. A Vocalise tizennégy románcból áll, a koncerten hallható dal a sorozat utolsó darabja.**
- 2. Az 1912-ben eredetileg énekehangra és zongorára komponált műből maga a szerző készített zenekari átíratot 1915-ben.**
- 3. A vonós hangszerek kiválóan helyettesítik a szöveg nélküli énekszólamot.**

„Mi szükség van szavakra, amikor a hangoddal és az interpretációddal mindent jobban és kifejezőbben tudsz közvetíteni, mint bárki szavakkal tudna?” – írta Rachmaninov. A levél címzettje egy bizonyos Antonina Nyezsdanova, akit a moszkvai Nagyszínházból ismert a szerző. Az operaház több kiváló énekesével is kapcsolatban volt, ezek az ismeretségek pedig zeneileg is inspirálták. Tizennégyüknek komponált egy-egy dalt, amelyet minden esetben az adott énekesnő vokális egyéniségére igazított. És mivel a dalok lényegét tényleg maga a hang adta, Rachmaninov lemondott arról, hogy a tételek szöveget kapjanak. Véleménye szerint nem minden zenének van szüksége szövegre ahhoz, hogy intenzív érzelmeket közvetítsen, sőt, a szöveg hiánya egyenesen hozzájárul a dal érzelmi intenzitásához és melankóliájához. Az avantgárd elemeket teljesen nélkülöző, népszerűsége született dalokat tetszőleges magánhangzón énekelve kell előadni. Épp ezért kiválóan alkalmasak arra, hogy meghangszereljék őket. Nyezsdanova egyedülállóan kellemes és hajlékony hangja hosszú, kitarított, már-már hegedűszerű hangokra ihlette Rachmaninopot. Épp ezért a dal zenekari változatában is a vonósoké a főszerep, az ő színgazdag, törésmentes, folyékony hangjuk testesíti meg legszebben a szárnyaló és éteri énekehangot. A csendes és békés vidéki birtokán, Ivanovkán komponált dal a hely szellemének és az énekesnő hangjának megfelelően egészen hipnotikus szépségű zene lett.

Sergey RACHMANINOV

2. (c-moll) zongoraverseny, op.18

- 1. Az 1901-ben született háromtételes zongoraverseny a műfaj hagyományos formáit követi.**
- 2. A szonátaformájú nyitótétel után lassú tétel következik, majd scherzo stílusú virtuóz finálé zárja a darabot.**
- 3. A mű hosszú depresszív időszakból rántotta ki a szerzőt.**

Nem mindennapi eset, hogy egy zeneszerző a terapeutájának ajánljon egy kompozíciót. Rachmaninov 2. zongoraversenyének címettje mégis az a Nyikolaj Dahl, aki hipnoterápiájával megmentette a szerzőt a teljes összeomlástól. Történt ugyanis, hogy 1. szimfóniájának csúfos, a szakma egy része által élvezettel végignézett bukása után Rachmaninov mély depresszióba zuhant. Alkalmatlannak vélte magát a zeneszerzői pályára, kizárólag karmesterként és zongoristaként tudta elképzelni a jövőjét. Egyre növekvő, kézremegésig fajuló alkoholizmusa azonban fokozatosan romba döntötte ezeket az álmokat is. Orvosa nemcsak kiutat mutatott a magánéleti mélypontból, de bátorította is a szerzőt, hogy komponáljon újra. Mondhatjuk tehát, hogy a hipnózisnak, a kezelésnek köszönhető, hogy 1901-ben végül megszületett az áttörést jelentő mű, a 2. zongoraverseny, amely szó szerint egy gyógyulás záróakkordja lett. A komponálás sorrendjét tekintve a darab első tétele készült el utoljára. Hagyományos szonátaformájú tételről van szó, amelyet a zongora akkordjai vezetnek be, és amelyben gyönyörű dallamok csendülnek fel, többek közt Rachmaninov egyik legismertebb melódiája. A több ponton Csajkovszkij stílusára emlékeztető lassú tételben sokszor kerülnek szólóállásba a fafúvósok, amelyekkel a zongora nemegyszer izgalmas párbeszédbe kezd. A tétel végén megérkezik az a szólókadencia is, amely az első tétel végéről rendhagyó módon hiányzott. Az allegro scherzando jelzésű finálé fényes C-dúrban koronázza meg a művet. Ritmikus és staccato szakaszok, a második. világháború után szöveggel ellátott változatban felkapott dallam, egy fugato rész és erőteljes akkordok kísérik végig a tételt.

Pjotr Iljics CSAJKOVSKIJ

6. (h-moll, „Patetikus”) szimfónia, op. 74

- 1. A mű Csajkovszkij utolsó szimfóniája és egyik utolsó kompozíciója.**
- 2. A szimfónia négy tételből áll, és követi a hagyományos elrendezést: lassú bevezetéssel induló gyors nyitótétel, lassú tétel, mozgékonyabb (tánc)tétel és finálé.**
- 3. A „patetikus” jelzőt a szerző testvére, Mogyeszt Csajkovszkij javasolta.**

1893. október 28. – bemutatják Csajkovszkij 6. szimfóniáját a szerző vezényletével. 1893. november 6. – mindössze ötvenhárom évesen meghal Csajkovszkij. Egy ilyen véletlen egybeesés után nehéz nem arra gondolni, hogy a szerző saját hattyúdálának írta a művet, és nem azt keresni, hogy hol bukkannak fel halálról szóló zenei részek a darabban. Tovább duzzasztotta a mítoszt (tudniillik hogy Csajkovszkij saját halálát komponálta bele a műbe), hogy a szerző soha nem volt hajlandó elárulni a szimfónia programját. Megerősítette, hogy létezik ilyen program, de azt mondta, „találja ki, aki tudja”. Halála után aztán előkerült egy rejtélyes jegyzet, amelyen négy tétel és négy rövid meghatározás szerepelt. Az első tételhez a „lobbanékony szenvedély” kifejezést írta Csajkovszkij, a másodiknál a „szerelem” szó áll, a harmadik a „csalódások” címet kapta, a negyedikhez pedig a „halál – az összeomlás eredménye” szöveg társult. Persze előfordulhat, hogy mindezek csak tervek voltak, és nem is a 6. szimfóniára utalnak. A művet egyébként kítőró lelkesedéssel komponálta a szerző, aki büszke, végtelenül elégedett és boldog volt a végeredménytől. Nem valószínű tehát, hogy a mű önrekviem lenne. Annál is inkább, mert a „patetikus” jelző orosz eredetije inkább a „szenvedélyes” vagy „érzelmes” szavakhoz áll közel, mintsem a pátoszhoz. Persze a zenében ott van a szerző személyiségére oly jellemző feszítő melankólia és a tragédia egészen elképesztő zenei megfogalmazása. A műre először ridegen reagált a közönség – a premier utáni fogadáson, ahogy lehet, kerülték a szerzőt, hogy ne kelljen szóba hozni a darabot –, a Csajkovszkij tiszteletére adott egyik első emlékkoncerten azonban már sikerdarabként szólalt meg, és azóta is a szerző egyik legnépszerűbb alkotása.

23 NOVEMBER 2024, SATURDAY 19.30 | LISZT ACADEMY, GRAND HALL

RACHMANINOFF / TCHAIKOVSKY

Pletnev / Keller

RACHMANINOFF: Vocalise, Op. 34, No. 14

RACHMANINOFF: Piano Concerto No. 2 in C minor, Op. 18

- interval -

TCHAIKOVSKY: Symphony No. 6 in B minor ('Pathétique'), Op. 74

Mikhail Pletnev piano

Concerto Budapest Symphony Orchestra

Conductor: **András Keller**

Works by Tchaikovsky and Rachmaninoff – two well-matched composers, with the great Russian musician Mikhail Pletnev, who has been friends with András Keller and Concerto Budapest for many years, returning to serve as the guest soloist. Vocalise, the emblematic Rachmaninoff composition slated to open the programme, was in its original form a song with piano-, the 'text' of which consisted of the vocalisation of a single vowel of the singer's choosing. This melody, so amazing even in its simplicity, went on to inspire a plethora of transcriptions, of which tonight we will hear the one the composer wrote for orchestra, and that is perhaps the most riveting of them all. Following on its heels, the Piano Concerto No. 2 shows even with its opening notes that there is still much to admire about the most popular tendencies in Rachmaninoff's music, and the work, which pulled the composer out of his creative crisis at the turn of the last century, also presents us with the virtuoso piano playing of one of the most skilled performers in the world. In the second part, we will hear Tchaikovsky's final symphony, which has often moved audiences to applause with its third movement, and which the composer himself praised with the words "I love it as I never loved any one of my musical offspring before!"

© Felvégi Andrea

Keller András

„A legszebb mondatot Kurtág Márta néni, Gyuri bácsi felesége mondta nekem, aki már sajnos nincs köztünk. »Gyuri bácsi belebújik a zenébe, és belülről kivilágítja nekünk.« Szerintem gyönyörű gondolat, és valóban ez a **feladatunk: megvilágítani mindenki számára azt a csodát, amit ránk hagytak az óriások.** És ha ebből többet kaphatna a világ, akkor biztos, hogy szebb is lenne. Én minden alkalommal ezért harcolok. Mi azért vagyunk, hogy egy kicsit próbáljunk javítani a világon.”

© Pierre-André Rosay

Mihail Pletnyov

„Ha magamnak játszom, akkor **minden erőmet arra összpontosítom, hogy megfeleljek a lehető legmagasabb mércének.** Mindemellett persze tisztában vagyok vele, hogy az emberek figyelnek, és minél jobban játszom, annál jobban bevonódnak ők is, ami nélkül nem is volna érdemes színpadra lépni.”

KEDVES BARÁTUNK!

Ha feliratkozik **HÍRLEVELÜNKRE**,
négy dolog fog történni:

3.

Könnyebben tudja majd kiválasztani, hol és mikor szeretne találkozni velünk.

4.

Tagja lesz a Concerto Budapest közösségének, amely mindig naprakész zenekarunkkal kapcsolatban.

1.

Háromhetente kap tőlünk egy levelet e-mailben.

2.

Tájékozott lesz zenekarunk koncertjeivel, vendégeivel, eseményeivel kapcsolatban.

FELIRATKOZÁS A HÍRLEVELÉLRE:
concertobudapest.hu/kapcsolat »

Örömmel látjuk követőink között akkor is, ha a **Facebookon**,
az **Instagramon** vagy **Youtube-csatornánkon** csatlakozik hozzánk.

 concertobudapest.hu

 [concertobudapest](https://www.facebook.com/concertobudapest)

 [concerto_budapest](https://twitter.com/concerto_budapest)

 [@ConcertoBudapestOrchestra](https://www.youtube.com/ConcertoBudapestOrchestra)

AZ ÉLMÉNY A LEGSZEBB AJÁNDÉK!

concerto
BUDAPEST

Akár önmagát,
akár szeretteit ajándékozni
meg egy maradandó
zenei élménnyel,
**ITT A LEHETŐSÉG,
MERT DECEMBERBEN
MEGVÁSÁROLT JEGYEIRE
20% KEDVEZMÉNYT BIZTOSÍTUNK.**

A kedvezmény a **2024. DECEMBER 4. ÉS 31. KÖZÖTT**
a honlapunkról indított vásárlásokra szól,
és a téli időszakra, a 2024. december 4. és 2025. február 15.
közötti, saját szervezésű hangversenyek jegyeire érvényes.

Kérjük, fizetés előtt írja be a **CONCERTOTEL20** kuponkódot, és a rendszer
automatikusan levonja a kedvezményt a vásárlás végösszegéből.

concerto BUDAPEST

You **Tube**

 concertobudapest.hu

 [concertobudapest](https://www.facebook.com/concertobudapest)

 [concerto_budapest](https://www.instagram.com/concerto_budapest)

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM